

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Siklóssy Kaszáró*

Cím: *Az első nagy dunai regatta 1864-ben*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bn

(Hely)

1926. 6. 3.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (

Osztályozás

Tárgy

797.1

Hely

"1864"

Személy

Az első nagy dunai regatta 1864-ben.

Felvirradásra váró nemzedékünk mindjobbán megszereti a sportot, amely játékot, vidámságot és egészséget jelent, szintugy a Dunát, ezt az újonnan felfedezett nagyszabású öreg regenerátort. A Duna ma népszerűbb, mint valaha s a regatta napját fiatalok és öregek ezrei lesik-várják. A regatta ismét eseménye Budapestnek. Ugy bizony, a regatta nem a mi generációnk találmánya, hanem a nagyatyáinké, mi csak felújítjuk azt, amit ők becsülettel megalapoztak.

Mostani 1926-os esztendőnkben *junius 6-ára esik a regatta napja*. Ez is mutatja, hogy a mai sportoló fiatalság tiszteletben tartja a tradíciókat. *1864-ben is junius 6-án mérköztek a Duna bator hősei*, ami azért nevezetes, mert ez volt az első angol szabályok szerint rendezett s a külföldiekhez hasonlítható nagy regatta, amely a közönség érdeklődése dolgában minden addigig és azután következőt felülmúlt.

Egész magyar életünknek nagy modern fordulatát jelentette ez a regatta! A magyar ugyanis mindaz ideig két elfogadható urisportot ismert: *a lovaglást és a vadászatot. Széchenyi István hatásának tulajdonítható, hogy e kettő mellett nagy szerénnyel helyet kért magának az evezés is*. Ő már csónakdát alapított, sőt 1843-ban már egy pirinyó kis csónakversenyt is rendezett a Dunán. Ez a Lánchíd-építő Clark győzelmével végződött Barry nevű honfitársa felett, a polgárság érdeklődését azonban nem keltette fel.

Széchenyi idejében az evezés nem is a polgárok, hanem az arisztokraták mulatsága volt. Az

maradt még a hatvanas években is, amikor a Nemzeti Kaszinóból kisarjadzott a Budapesti Hajósegylet, amelyet a Széchenyi barátai, valamint Béla és Ödön fiainak barátai a legnagyobb magyar emlékére alapítottak. Valami tíz évig működött ez a Hajósegylet, amelynek nagy érdeme, hogy meghonosította az angol mintára berendezkedett evezős sportot és evezősversenyeket.

Nem volt ez könnyű dolog már csak azért sem, mert a „magyar világ“ ez átmeneti idejében még tele volt a város spiclikkel s a hatóság ezek hatása alatt nem szívesen engedett megalakulni bármiféle egyletet is. No de a Hajósegylet oly hangzatos nevekkel állt elő, hogy nem lehetett meggátolni az alakulást. Az evezés különben is divatba jött, úgyhogy még *Bérczy Károly* — Anyégin Eugén hires fordítója — is elismerte konzervatív Vadász- és Versenylapjában a „történelmi sportokkal egyenrangú“ sportnak. Valóságos evezési hullám jött. (Mintha nem kapnának elég hullámot a vizen a szegény evezősök!) A pesti példára Pozsonyban, Pakson alakult evezősegylet és — Bécsben.

Ezek közt a legfürgébb a pozsonyi egylet volt, amelynek sikerült versenyzés dolgában az időbeli elsőséget magához kaparintania, amennyiben 1863 április 13-án megrendezte az első magyar regattát s ezzel megelőzte a Budapesti Hajósegyletet, amely csak junius 8-án rendezte meg a magáét. Mindkét evezős egylet azonban kénytelen volt elismerni, hogy a regatták még nem tökéletesek, főképen azért nem, mert *nincs igazi küzdelem*, az egész inkább csak házi verseny jellegű, holott az volna a kívánatos, ha különböző egyletek, sőt nemzetek evezősei és

csapatok küzdenének egymással. Ez azért is szükséges lenne, mert ez tudná csak felkelteni és megtartani a közönség érdeklődését.

Nagy aparáttussal indult meg tehát a készülődés az 1864. esztendőre. Az egész magyar élet pezsdülőfélben volt az időben s a csónakosok valóban buzgón zavarták pezsgésre a vizet. Az arisztokratáktól ugyanis eltanulták a dolgot a polgárok, úgy hogy egyszerre csak megjelent a vizen egy magán-evezőtársaság, amely később Pesti Evező és Vitorlázó Körnek nevezte el magát, hogy egyik szülőjévé váljék a ma is derekasan működő *Nemzeti Hajós Egyletnek*. Volt tehát két egylet. Sőt mi több, a Csáládi Körben egyszerre csak a következő szenzációs hír jelent meg:

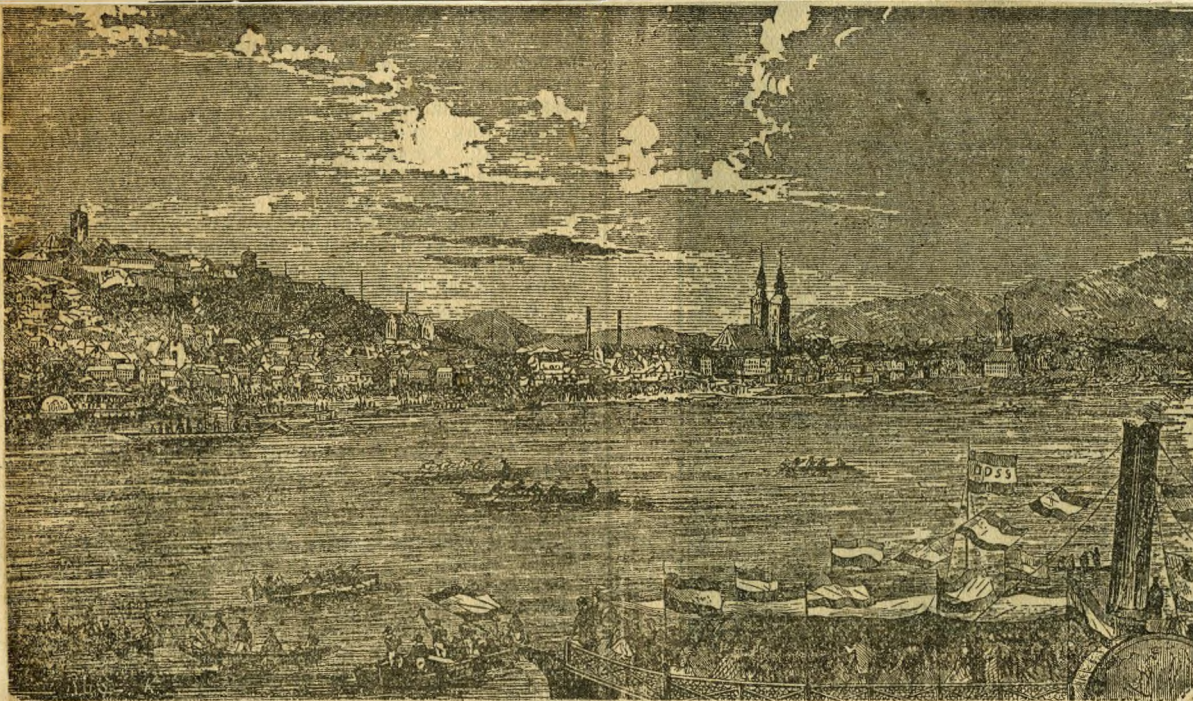
„A Komlóban csakugyan megalakult a Dal-kör, aztán meg egy harmadik hajósegylet van alakulóban. *Az ám, egy harmadik hajósegylet!*“

Ez volt a később híressé vált, de elenyészett Egyetértés — nomen est omen! — másképen a *bar-nák*, barna ingükről, míg a „magán evező egylet“ tagjait *kékeknek* nevezték. Szóval oly gyönyörűen haladt minden, hogy Bérczy Károly büszkén írhatta ki lapjában:

— A Budapesti Hajósegylet versenyei valóságos versenyek lesznek, egyenlő fegyverekkel. Különböző egyletek fognak mérközni az *Angliában készült* s tökéletesen egyenlő sulyu és alaku versenyhajókon. *Négy ily csónak érkezett a napokban Galacon át Pestre és sors húzás útján a megrendelő pesti, pozsonyi, paksi és bécsi egyletek közt osztott ki.*

1864 májusában nem volt népszerűbb dolog Pesten a Hajósegyletnél, amelyről nem kevesebb dolgot irtak meg a lapok, mint hogy *bérbe akarja venni a Margitszigetet*. Ebből nem lett ugyan semmi, az azonban tény, hogy az akkori evezősök igen agilisak voltak. Agilitásukat majdhogy meg nem bánták.

— A csónakászegylet három fiatal tagja —

Az első nagy dunai regatta 1864-ben. — Rusz Károly egykoru fametszete.

írta meg az esetet egy június 15-én megjelent hetilap — a napokban a csónakda körül a Dunába fordult. Hanem nem azért viselik a veres jankit, hogy uszni ne tudjanak: mindhárman szerencsésen megmenekedtek.

Napjainkban, sajnos, gyászosabb hírek jönnek.

Ezenközben megérkezett a nagy nap, ádáz tusa napja. A regatta a Margitsziget és Lánchíd közt folyt le, egyenes, könnyen áttekinthető pályán. Két-

ségtelen, hogy látványosságnak ez a ma, sajnos, a hajóforgalom miatt nem használható pálya nagyszerűen bevált. Negyvenezer nézője volt ennek az első nagy regattának. Egészen velencei tájkép volt a csendes folyó hátán a lengő zászlós libegő csónakokat látni, írja egy egykori tudósító. Taracklövészek adtak jelt az indulásra s a cél elérését a nézők föl-fölharsogó éljenriadása hirdeté. Az első 100 aranyos versenyben Pozsony győzött; a csapat tagjai voltak: báró Wenckheim Béla, (a későbbi miniszterelnök), gróf Teleki Ede, gróf Dessewffy Aurél,

báró Wenckheim Frigyes, gróf Zichy Sándor. — A második számban kétevezős hajók versenyeztek. Három hajó közül a Waterlily nevű nyert, amelyben gróf Sztáray János kormányzott, Festetich Pál és Károlyi Gyula grófok eveztek. A következő aszszonyságok díjában már nem mágnás, titulus nélküliek nyertek: a kitűnő Rosty Pál és Birly István, sőt ebben a számban már a polgári osztályhoz tartozó evezősök is kitettek magukért, bár Storch Ferenc, Legát Ferdinand és Bignió József még csak negyediknek tudták behozni hajójukat.

Következett még a halászhajók, molnárok és hajósok versenye, amelyet azért vettek fel a mindenkori programokba és vesznek fel még ma is, mert ezek az egymással rivális víziemberek nyilvánvalólag évszázadok óta versenyezgettek, ha nem is hivatalosan, a százados versenynek szokását konzerválták regattáink.

Soha ennyi nép nem nézett regattát, mint 1864-ben. Még Amsterdamból is volt ott egy vendég, Gudín festőművész, az ottani csónakegylet tagja, aki a kísérő gőzösről, — mert ilyen is volt — lefotózta a nagyszerű látványt saját egylete számára. Rusz Károly, a derék rajzoló és fametsző pedig szintén rendkívül szemléltetően megörökítette az egészet, amint azt olvasóink képünkön láthatják.

Siklóssy László.